

Правовий дайджест реформ щодо захисту внутрішньо переміщених осіб та осіб постраждалих від збройної агресії
березень – червень 2023 р.

1. Компенсація за пошкоджене та знищене нерухоме майно

Для вирішення питань пов'язаних із знищенням нерухомого майна внаслідок збройної агресії 1 березня 2023 року Верховна Рада прийняла Закон України "Про компенсацію за пошкодження та знищення об'єктів нерухомого майна через воєнні дії, терористичні акти, диверсії, здійснені військовою агресією Російської Федерації" (**Закон № 2923-IX**).

Основні положення Закону 2923-IX передбачають:

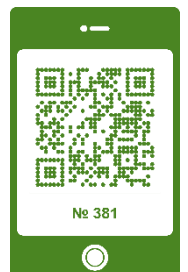
Створення комісій з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені/знищені об'єкти нерухомого майна	Надають інформацію отримувачам компенсації Здійснюють розгляд питань Приймають рішення про надання чи відмову в компенсації Здійснюють інші заходи, що належать до їх компетенції;
Встановлення процедури подання заяв та розгляду справ щодо компенсації їх термінів	Заява подається під воєнного часу та року з дня його припинення. В електронній формі, Єдиний державний вебпортал електронних послуг, та паперовій, через центр надання адміністративних послуг, органи соціального захисту населення, або нотаріуса. Подання заяви про надання компенсації здійснюється незалежно від місця проживання
Черговість розгляду заяв про надання компенсації за пошкоджені/знищені об'єкти нерухомого майна	Компенсація здійснюється у порядку черговості надходження заяв. Пріоритетне право на отримання компенсації мають: - багатодітні сім'ї; - особи з інвалідністю I та II груп; - учасники бойових дій; - особи з інвалідністю внаслідок війни; - особи, визначені ч. 1 ст. 10 ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».
Компенсація за пошкоджені/знищені об'єкти нерухомого майна	- надання грошової компенсації вартості пошкодженого та/або знищеного майна; - фінансування нового будівництва; - фінансування виконання будівельних робіт з відновлення пошкодженого спільного майна багатоквартирного будинку; - виконання робіт, пов'язаних з будівництвом, на пошкодженому об'єкті нерухомого майна з метою його відновлення (у тому числі розроблення проектної документації на будівництво, проведення її експертизи,

	виконання будівельних робіт) та/або надання будівельної продукції для виконання таких робіт.
Реєстр пошкодженого та знищеного майна	Створюється для забезпечення збирання, накопичення, обліку, обробки, зберігання та захисту інформації та документів.
Джерела фінансування компенсації	<ul style="list-style-type: none"> - органи місцевого самоврядування можуть затверджувати місцеві програми та створювати фонди з метою надання компенсації та відновлення пошкоджених/знищених (зруйнованих) об'єктів нерухомого майна; - кошти державного (у тому числі Фонду відновлення майна та зруйнованої інфраструктури, Фонду ліквідації наслідків збройної агресії) та місцевих бюджетів; - кошти міжнародних фінансових організацій, інших кредиторів та інвесторів; - міжнародна технічна та/або поворотна чи безповоротна фінансова допомога.

Загалом Закон **2923-IX** спрямований на захист прав та інтересів громадян та організацій, які постраждали внаслідок воєнних дій, терористичних актів, а також на відновлення матеріальних збитків та покращення їх життєвих умов.

2. Компенсація для відновлення пошкоджених об'єктів нерухомого майна

Відповідно до Закону **2923-IX** постановою від **21.04.2023 № 381** затверджено **Порядок надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, з використанням електронної публічної послуги "єВідновлення"**

Головні механізми постанови включають

Визначення категорій об'єктів нерухомості, які підлягають відновленню за рахунок компенсації. Це можуть бути житлові будинки, комерційні будівлі, соціальні об'єкти тощо.

Заяви та документація: Власники пошкоджених об'єктів нерухомості подають заяву до комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна, разом із необхідною документацією, яка підтверджує факт пошкодження та вартість відновлення.

Постанова передбачає використання електронної публічної послуги "єВідновлення" для зручного та ефективного надання компенсації.

Оцінка пошкоджень та компенсація: Компетентні органи проводять оцінку пошкоджень об'єктів нерухомості та визначають необхідну суму компенсації для їх відновлення. Компенсація надається із державного бюджету власникам пошкоджених об'єктів.

Контроль та виконання: Передбачається контроль за виконанням прийнятих рішень щодо надання компенсації та відновлення пошкоджених об'єктів. Компетентні органи мають забезпечити правильне та своєчасне виконання процедур, пов'язаних з наданням компенсації.

3. Компенсація за знищені об'єкти нерухомого майна

Відповідно до Закону 2923-IX постановою від 30.05.2023 № 600 затверджено Порядок надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна.

Головні механізми постанови включають

Визначення механізму надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна та її використання.

Для отримання компенсації заявник: подає до Комісії заяву щодо кожного знищеного об'єкта нерухомого майна зручними йому засобами:

в електронній формі - засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія);

у паперовій формі - через центр надання адміністративних послуг, орган соціального захисту населення або нотаріуса.

Комісія повідомляє заявнику про надання/відмови, зупинення розгляду заяви невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття такого рішення, у електронній чи паперовій формі, або в інший спосіб, зазначений заявником у заяві.

Порядком встановлено формулу розрахунку Комісією розміру компенсації.

Надання коштів для фінансування будівництва будинку, придбання квартири тощо здійснюються в межах наявних коштів на небюджетному рахунку Мінінфраструктури.

Компенсація за майно надається через АТ "Ощадбанк".

Мінінфраструктури щомісяця перераховує кошти виконавцю програми на відкритий ним рахунок в АТ "Ощадбанк", призначений виключно для фінансування придбання житла з використанням житлового сертифіката, який формується в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна.

Також в положенні зазначено умови використання сертифікату.

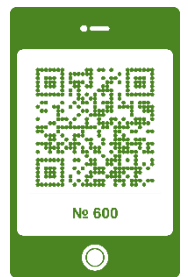
Крім того, додатками до порядку передбачено :

- Перелік заходів щодо мінімізації негативного впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище під час виконання будівельних робіт;
- Договір про відступлення державі/територіальній громаді права вимоги до російської федерації щодо відшкодування збитків за знищений об'єкт нерухомого майна, завданих внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України, в обсязі отриманої компенсації;
- Регіональні коефіцієнти (k_p), які враховують відмінність ціни за 1 кв. метр залежно від розташування знищеного об'єкта нерухомого майна (квартири);
- Перелік груп товарів будівельної продукції, що можуть бути придбані отримувачем за кошти компенсації.

4. Стратегія державної політики з питань внутрішнього переміщення

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 року № 312-р "Про схвалення Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках" визначається суть і головні механізми стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення осіб на території України протягом періоду до 2025 року.

Розпорядження полягає в забезпеченні ефективної політики та захисті прав та інтересів внутрішньо переміщених осіб в Україні. Стратегія спрямована на розвиток та покращення системи підтримки та соціального захисту цієї категорії населення, забезпечення їх доступу до житла, освіти, медичних послуг, працевлаштування та інших соціальних послуг.

Головні механізми та шляхи їх реалізації

Розробка та впровадження комплексних заходів щодо внутрішнього переміщення, враховуючи потреби та особливості цільової групи

Створення умов для участі внутрішньо переміщених осіб у прийнятті рішень, розробку інклюзивних програм та планів, а також сприяння їх соціальної та економічної інтеграції

Забезпечення житлового питання внутрішньо переміщених осіб

Створення механізмів для надання доступного житла, в тому числі шляхом підтримки у будівництві та придбанні житла, забезпечення соціального обслуговування в сфері житлового господарства та розробку механізмів надання орендного житла

Забезпечення доступу до освіти та медичних послуг

Розвиток механізмів для забезпечення внутрішньо переміщеним особам доступу до якісної освіти та медичної допомоги, включаючи підтримку їхньої інклюзії в систему загальної освіти та забезпечення медичного обслуговування відповідно до їхніх потреб

Створення умов для зайнятості та самозайнятості внутрішньо переміщених осіб

Розробки програм та заходів, спрямованих на стимулювання розвитку підприємництва, підтримку самозайнятості та професійного навчання внутрішньо переміщених осіб, що допоможе їм знайти працю та стати економічно самодостатніми

5. Виплата пенсій та грошових допомог особам, які отримали тимчасовий захист за кордоном

Кабінет Міністрів України ухвалив [постанову](#) від 18 квітня 2023 року [№ 328](#), Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 30 серпня 1999 р. № 1596 і від 26 лютого 2022 р. № 162 якою спрощується процедура отримання виплат пенсії чи грошової допомоги, яку раніше можна було отримати лише на території України, що створювало неабиякі труднощі для громадян України, що перебувають за кордоном.

Зміни передбачають:

- за бажанням одержувачів пенсій та грошової допомоги, можливість отримувати виплати міжнародним переказом АТ "Укрпошта"(за рахунок одержувача);
- подачу заяви про виплату пенсії або грошової допомоги через установи уповноваженого банку, в електронній формі, з використанням електронного підпису;

- поновлення виплати, надіславши відповідну заяву поштою до Пенсійного фонду.
Загалом **постанова № 328** сприяє забезпеченню комфорту, швидкості та вчасності виплат пенсій та грошових допомог.

6. Виплати допомоги при народженні дитини українцям, які отримали тимчасовий захист за кордоном

Кабінет Міністрів України ухвалив **Постанову від 18 квітня 2023 року № 340, Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання окремих видів грошової допомоги, пільг і житлових субсидій**, яка регулює питання надання грошової допомоги, пільг і житлових субсидій батькам дітей, які через війну виїхали за кордон.

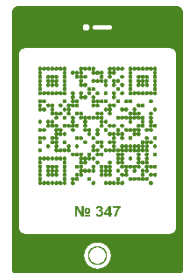
Зміни передбачають:

- можливість отримувати грошову допомогу міжнародним переказом АТ "Укрпошта";
- подачу заяви одним з батьків або опікуном до органу соціального захисту населення із необхідними документами, що засвідчують народження дитини (документи повинні бути видані компетентними органами країни перебування та легалізовані в установленому порядку).

Загалом **постанова № 340** спрощує отримання грошової допомоги, пільг і житлових субсидій батькам, які через війну виїхали за кордон разом зі своїми дітьми, і створює зручні механізми для здійснення цих виплат.

7. Фінансова допомога цивільному населенню постраждалому від війни

Постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2023 року **№ 347 "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо вдосконалення механізму виплати грошової допомоги цивільному населенню"** має на меті поліпшення процесу виплати грошової допомоги цивільному населенню в Україні. Нижче розглянемо суть постанови та її головні механізми:

Суть постанови:

Внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України, що регулюють механізм виплати грошової допомоги цивільному населенню.

Вдосконалення і оптимізація процедур, пов'язаних з отриманням грошової допомоги, для поліпшення доступності та швидкості її отримання.

Головні механізми постанови включають:

- Спрощення процедури подання заяв і документів для отримання грошової допомоги
- Розширення можливостей для звернення індивідуальних осіб та сімей, що потребують допомоги
- Покращення координації між різними органами та установами, відповідальними за виплату грошової допомоги.
- Запровадження електронних систем та онлайн-заявок для зручності подачі та обробки документів.
- Забезпечення чіткого механізму контролю та моніторингу виплати грошової допомоги з метою уникнення зловживань та забезпечення прозорості

Грошова допомога евакуйованим особам - виплачується протягом п'яти днів з дня прибуття відповідних осіб до приймального пункту евакуації.

Необхідні документи:

- документ, що посвідчує особу, або ЄДокумент;
- документ, що підтверджує реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності);
- документ, що підтверджує інвалідність (за наявності);

- свідоцтво про народження дитини або еСвідоцтво про народження (за наявності);
- У разі відсутності в особи відповідних документів до інформації про виплату грошової допомоги вносяться дані;
- документів двох інших осіб, які можуть підтвердити особу отримувача допомоги;
- Особі, яка раніше вже отримувала грошову допомогу при евакуації, виплати не здійснюються.

8. Оформлення документів на територіях де ведуться (велися) бойові дії

Верховною Радою України прийнято Закон України від 11 квітня 2023 року № 3054-IX " Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, а також внесення відомостей про зареєстроване або задеклароване місце проживання на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії "

Суть закону -забезпечити права осіб на отримання документів громадянства України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус

Основні механізми закону:

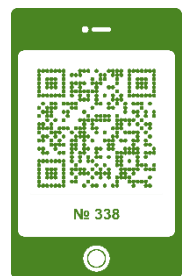
- встановлення спеціальної процедури та вимог щодо реєстрації, забезпечення документації та ідентифікації осіб.
- встановлені норми правил між державними органами, що здійснюють реєстрацію місця проживання, та іншими відповідними органами для ефективної реалізації процедури реєстрації неповнолітніх осіб на тимчасово окупованих територіях.

- можливість реєструвати дітей ВПО, місце проживання яких зареєстровано або задекларовано на території проведення бойових дій або на НПУТ, за місцем проживання батьків

Закон № 3054-IXспрямований на забезпечення захисту прав та інтересів неповнолітніх осіб, що проживають на тимчасово окупованих територіях, та встановлення прозорих та чітких механізмів реєстрації їх місця проживання для забезпечення їхнього доступу до необхідних соціальних послуг та підтримки.

9. Компенсація роботодавцям та малому бізнесу за створення нових робочих місць

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2023 року № 338 «Деякі питання надання роботодавцям компенсації єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування на нові робочі місця» визначені порядки надання компенсацій суб'єктам малого підприємства та роботодавцям.

Суть постанови:

- зменшення фінансового навантаження на роботодавців, які створюють нові робочі місця, шляхом надання компенсації за єдиний внесок. Це сприятиме стимулюванню зайнятості та розвитку бізнесу.

Головні механізми :

- Визначення права роботодавців на отримання компенсації за єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування на нові робочі місця.
- Встановлення процедури подання заяви роботодавцем та розгляду заяви компетентними органами з метою отримання компенсації.
- Визначення умов та обмежень, які повинні бути виконані для отримання компенсації, включаючи строк, протягом якого було створено нове робоче місце, та критерії, що враховуються при розгляді заяви.

- Встановлення механізму виплати компенсації роботодавцям, включаючи порядок перерахування коштів та контроль за їхнім використанням.

Постанова **№ 338** спрямована на сприяння створенню нових робочих місць, зменшення фінансового навантаження на роботодавців та підтримку розвитку бізнесу, що сприятиме економічному зростанню та соціальному забезпеченню.

10. Заборона стягнення заборгованості за житлово-комунальні послуги на територіях бойових дій або ТОТ

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 року **№ 390** «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 березня 2022 року **№ 206**»

Суть постанови:

Постанова **№ 390** вносить зміни до постанови № 206, що стосуються заборони стягнення неустойки (штрафів, пені) та інших штрафних нарахувань за несплату житлово-комунальних послуг та заборони припинення надання таких послуг в період воєнного стану.

Механізми регулювання:

- Постанова **№ 390** поширює умови передбачені постановою 206 на юридичних осіб;
- Уточнення положень які стосуються заборони стягнення заборгованості за житлово-комунальні послуги, після 24 лютого 2022 р.

Постанова **№ 390** спрямована на поліпшення ефективності та актуальності постанови № 206, що сприяє більш якісному та узгодженому функціонуванню регулюючих механізмів та має позитивний вплив на різні сфери діяльності цієї постанови.

11. Зміни у процедурі державної реєстрації права власності на нерухомість

Постанова Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 р. **№ 432** «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України у сферах державної реєстрації».

Суть постанови:

- Спростити механізм надання компенсації за пошкоджене житло з використанням програми "єВідновлення", обов'язковою умовою якої є наявність інформації про нерухомість у ДРРП.

- Доповнити постанови поправками, що уточнюють правила формування заяв

Механізми регулювання:

- Встановлення переліку необхідної інформації для формування заяв у сфері державної реєстрації прав у базі даних заяв

- Передбачено внесення додаткових відомостей під час формування заяви про державну реєстрацію прав

- Визначення вимог до сканованих копій документів у паперовій формі

- Внесення відомостей про скасування записів/відомостей в Державному реєстрі прав. Змінюється чинний порядок, який передбачає, що у випадках внесення до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРП) відомостей про житло, яке було зареєстровано до 2013 року, обов'язковою умовою є наявність відомостей про технічну інвентаризацію такого об'єкта, отриманих державним реєстратором з Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

12. Координаційний центр підтримки цивільного населення

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 травня 2023 року **№ 470** затверджено «Типове положення про Координаційний центр підтримки цивільного населення при обласній, Київській та Севастопольській міській державній (військовій) адміністрації»

Координаційний центр - це дорадчий орган який утворився для підтримки та координації надання допомоги населенню, постраждалому внаслідок збройного конфлікту, зокрема внутрішньо переміщеним особам.

Основними завданнями центру є:

- Консультаційна підтримка, інформування населення щодо діяльності центру
- Визначення способів вирішення проблемних питань
- Сприяння забезпеченню взаємодії між органами виконавчої влади, правоохоронними та іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, організаціями та установами, що залучають до своєї діяльності волонтерів, волонтерами, представництвами в Україні міжнародних гуманітарних організацій, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності під час вирішення проблемних питань постраждалого населення

Таким чином, координаційний центр підтримує та надає допомогу, розробляє рекомендації з проблемних питань, створює цілодобові «гарячі лінії» для постраждалих, організовує заходи спрямовані на допомогу населенню.

Шляхи реалізації:

- організація роботи комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, що буде займатися розглядом заяв та вирішенням питань, пов'язаних з компенсацією за знищене нерухоме майно. Це охоплює будівлі, споруди, житлові та нежитлові приміщення, які були пошкоджені або зруйновані через акти воєнних дій, терористичних актів чи диверсій, вчинених збройною агресією Російської Федерації проти України.

Основні механізми:

Фінансування компенсацій

Постанова передбачає виділення коштів з державного бюджету для забезпечення компенсації за знищене нерухоме майно. Розмір компенсації та порядок її виплати будуть визначені згідно з встановленими

13. Україна стала 43-ю країною членом Банку розвитку Ради Європи

29 травня 2023 року набув чинності Закон України **№ 3114-** «Про прийняття Статуту Банку розвитку Ради Європи та приєднання до Третього протоколу до Генеральної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи»

Приєднання до Банку розвитку Ради Європи – один із кроків інтеграції України в ЄС.

Ключові напрями співробітництва фокусуватимуться на забезпеченні першочергових потреб у сферах:

- охорони здоров'я
- державної житлової політики (у тому числі забезпечення житлом громадян)
- освіти
- розвитку мережі реабілітаційних центрів для ветеранів

Співпраця з БРРЕ включає розробку нових фінансово-кредитних програм, реалізацію міжнародних інвестиційних проектів, в тому числі для подальшого кредитування ВПО.

За діяльністю громадської організації слідкуйте на офіційній сторінці <https://www.facebook.com/bezhnec.org>